

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 18ης Οκτωβρίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου – Οδηγία 2013/32/ΕΕ – Άρθρο 46, παράγραφος 2 – Προσφυγή κατά αποφάσεως με την οποία απορρίπτεται η αίτηση αναγνώρισεως της ιδιότητας του πρόσφυγα, αλλά γίνεται δεκτή η υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας – Παραδεκτό – Έλλειψη επαρκούς συμφέροντος σε περίπτωση κατά την οποία, βάσει του καθεστώτος επικουρικής προστασίας, στο οποίο υπήγαγε κράτος μέλος τον ενδιαφερόμενο, παρέχονται τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα με εκείνα που παρέχονται βάσει του καθεστώτος του πρόσφυγα δυνάμει του δικαίου της Ένωσης και του εθνικού δικαίου – Σημασία της ατομικής καταστάσεως του αιτούντος για να εξετασθεί αν τα εν λόγω δικαιώματα και ευεργετήματα είναι ίδια»

Στην υπόθεση C-662/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Vrhovno sodišče (Ανώτατο Δικαστήριο, Σλοβενία) με απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Νοεμβρίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

E. G.

κατά

Republika Slovenija,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal (εισηγήτρια), πρόεδρο του τρίτου τμήματος, ασκούσα καθήκοντα προέδρου του εβδόμου τμήματος, C. Toader και A. Rosas δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο E. G., εκπροσωπούμενος από την D. Bulog, odvetnica,
- η Σλοβενική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. Morela, višja državna odvetnica,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις P. Huurnink και M. K. Bulterman,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την M. Κοντού-Durande και τον M. Žebre,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σλοβενική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 46, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του E. G., Αφγανού υπηκόου, και της Republika Slovenija (Δημοκρατία της Σλοβενίας), εκπροσωπούμενης από το Ministrstvo za notranje zadeve (Υπουργείο Εσωτερικών), σχετικά με την εκ μέρους του δευτέρου απόρριψη της αιτήσεως που είχε υποβάλει ο E. G. προκειμένου να του αναγνωρισθεί η ιδιότητα του πρόσφυγα.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2011/95/ΕΕ

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 8, 9 και 39 της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9), έχουν ως εξής:

«(8) Στο ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο, που εκδόθηκε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 2008, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημείωσε ότι παραμένουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με την παροχή προστασίας και τις μορφές που λαμβάνει η προστασία αυτή και ζήτησε νέες πρωτοβουλίες για την ολοκλήρωση της εγκαθίδρυσης κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, που προβλέπεται στο πρόγραμμα της Χάγης [το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 4 Νοεμβρίου 2004 και με το οποίο καθορίζονταν οι στόχοι που έπρεπε να υλοποιηθούν στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, κατά την περίοδο 2005-2010,] και επομένως για την παροχή υψηλότερου επίπεδου προστασίας.

(9) Στο πρόγραμμα της Στοκχόλμης [το οποίο εγκρίθηκε το 2010] το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επανέλαβε τη δέσμευσή του ως προς τον στόχο της εγκαθίδρυσης ενός κοινού χώρου προστασίας και αλληλεγγύης, που θα βασίζεται σε κοινή διαδικασία ασύλου και ενιαίο καθεστώς, σύμφωνα με το άρθρο 78 [ΣΛΕΕ], για εκείνους στους οποίους έχει παρασχεθεί διεθνής προστασία, το αργότερο έως το 2012.

[...]

(39) Με την παράλληλη ανταπόκριση στην πρόσκληση του προγράμματος της Στοκχόλμης για εγκαθίδρυση ενιαίου καθεστώτος για πρόσφυγες ή για πρόσωπα που δικαιούνται επικουρική προστασία, και εκτός των εξαιρέσεων που είναι αναγκαίες και αντικειμενικά δικαιολογημένες, στ[ους] δικαιούχους του καθεστώτος επικουρικής προστασίας θα πρέπει να παρέχονται τα ίδια

δικαιώματα και ευεργετήματα με αυτά που απολαμβάνουν σύμφωνα με την παρούσα οδηγία οι πρόσφυγες και θα πρέπει να πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις για την παροχή της εν λόγω προστασίας.»

- 4 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει στα στοιχεία του δ' έως ζ' τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

- δ) “πρόσφυγας”, ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 12·
- ε) “καθεστώς πρόσφυγα”, η εκ μέρους κράτους μέλους αναγνώριση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως πρόσφυγα·
- στ) “πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία”, ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αλλά σε σχέση με τον οποίο υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι, εάν ο ενδιαφερόμενος επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, θα αντιμετωπίσει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη, όπως ορίζεται στο άρθρο 15, και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2, και που δεν είναι σε θέση ή, λόγω του κινδύνου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας·
- ζ) “καθεστώς επικουρικής προστασίας”, η εκ μέρους κράτους μέλους αναγνώριση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία·

[...]».

- 5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ευνοϊκότερες διατάξεις», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ ευνοϊκότερες διατάξεις για να καθορίζουν το ποιος δικαιούται να θεωρηθεί πρόσφυγας ή πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία και το περιεχόμενο της διεθνούς προστασίας, υπό την προϋπόθεση ότι οι διατάξεις αυτές συνάδουν με την παρούσα οδηγία.»

- 6 Στο άρθρο 11 της ίδιας οδηγίας απαριθμούνται οι περιπτώσεις στις οποίες υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής παύει να είναι πρόσφυγας. Το άρθρο αυτό ορίζει, στην παράγραφο 1, στοιχείο ε', ότι τούτο συμβαίνει οσάκις ο ενδιαφερόμενος δεν μπορεί πλέον να εξακολουθεί να αρνείται την προστασία που του παρέχει η χώρα της ιθαγένειας, διότι έχουν παύσει να υφίστανται οι συνθήκες που οδήγησαν στην αναγνώρισή του ως πρόσφυγα.
- 7 Με το άρθρο 12 της οδηγίας 2011/95 καθορίζονται οι κανόνες περί αποκλεισμού από το καθεστώς του πρόσφυγα.

8 Στο άρθρο 14 της οδηγίας αυτής περιέχονται οι κανόνες που αφορούν την ανάκληση, τον τερματισμό ή την άρνηση ανανεώσεως της υπαγωγής στο καθεστώς του πρόσφυγα.

9 Το άρθρο 16 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Παύση της επικουρικής προστασίας», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής παύει να δικαιούται επικουρικής προστασίας όταν οι περιστάσεις οι οποίες οδήγησαν στην αναγνώριση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας έχουν εκλείψει ή έχουν μεταβληθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην απαιτείται πλέον προστασία.»

10 Με το άρθρο 17 της ίδιας οδηγίας καθορίζονται οι κανόνες όσον αφορά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες αποκλείεται η υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας.

11 Στο άρθρο 19 της οδηγίας 2011/95 περιλαμβάνονται κανόνες που αφορούν την ανάκληση, τον τερματισμό ή την άρνηση ανανεώσεως της υπαγωγής στο καθεστώς επικουρικής προστασίας.

12 Κατά το άρθρο 20 της οδηγίας αυτής, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιό της VII, που αφορά το «περιεχόμενο της διεθνούς προστασίας»:

«1. Το παρόν κεφάλαιο δεν θίγει τα δικαιώματα που προβλέπονται στη [Σ]ύμβαση της Γενεύης.

2. Το παρόν κεφάλαιο έχει εφαρμογή στους πρόσφυγες και στα πρόσωπα που δικαιούνται επικουρική προστασία, εκτός αν ορίζεται άλλως.

3. Κατά την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη την ειδική κατάσταση ευάλωτων προσώπων, όπως οι ανήλικοι, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι [...]

[...]

5. Το μείζον συμφέρον του παιδιού αποτελεί πρωταρχικό μέλημα για τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου που αφορούν ανηλίκους.»

13 Το άρθρο 21 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη σέβονται την αρχή της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τις διεθνείς τους υποχρεώσεις.

2. Οσάκις δεν απαγορεύεται από τις διεθνείς υποχρεώσεις της παραγράφου 1, ένα κράτος μέλος δύναται να επαναπροωθήσει πρόσφυγα, ανεξαρτήτως του αν αναγνωρίζεται επισήμως ως τέτοιος, όταν:

α) υφίστανται εύλογοι λόγοι για να θεωρείται ότι το εν λόγω πρόσωπο αποτελεί κίνδυνο για την ασφάλεια του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται ή

β) δεδομένου ότι έχει καταδικασθεί τελεσίδικα για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος, συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία του κράτους μέλους αυτού.

3. Τα κράτη μέλη δύνανται να ανακαλούν, να τερματίζουν ή να αρνούνται να ανανεώσουν ή να χορηγήσουν την άδεια διαμονής πρόσφυγα επί του οποίου έχει εφαρμογή η παράγραφος 2.»

- 14 Το άρθρο 24 της οδηγίας 2011/95, το οποίο φέρει τον τίτλο «Άδειες διαμονής», ορίζει τα εξής:

«1. Το συντομότερο μετά τη χορήγηση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, με την επιφύλαξη του άρθρου 21, παράγραφος 3, και εάν δεν υφίστανται επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης περί του αντιθέτου, τα κράτη μέλη χορηγούν στους δικαιούχους καθεστώτος του πρόσφυγα άδεια διαμονής, η οποία πρέπει να ισχύει για μία τριετία τουλάχιστον και να είναι ανανεώσιμη.

[...]

2. Το συντομότερο μετά τη χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας, τα κράτη μέλη χορηγούν στους δικαιούχους του καθεστώτος επικουρικής προστασίας και στα μέλη των οικογενειών τους ανανεώσιμη άδεια διαμονής η οποία πρέπει να ισχύει για ένα έτος τουλάχιστον και, σε περίπτωση ανανέωσης, για δύο χρόνια τουλάχιστον, εκτός αν επιβάλλουν άλλως επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.»

Η οδηγία 2013/32

- 15 Από το άρθρο 1 της οδηγίας 2013/32 προκύπτει ότι η οδηγία αυτή έχει ως σκοπό τη θέσπιση κοινών διαδικασιών για τη χορήγηση και ανάκληση της διεθνούς προστασίας δυνάμει της οδηγίας 2011/95.

- 16 Το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 ορίζει τα εξής:

«Κατά την εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας, η αποφαινόμενη αρχή εξακριβώνει καταρχάς κατά πόσον οι αιτούντες μπορούν να αναγνωρισθούν ως πρόσφυγες και, σε αντίθετη περίπτωση, εξακριβώνει κατά πόσον οι αιτούντες δικαιούνται επικουρικής προστασίας.»

- 17 Το άρθρο 46 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής» και αποτελεί τη μοναδική διάταξη που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιό της V, με τίτλο «Διαδικασίες άσκησης ένδικου [βοηθήματος]», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά των ακόλουθων αποφάσεων:

- α) απόφαση επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, περιλαμβανομένων των αποφάσεων:
i) με τις οποίες κρίνουν αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα και/ή το καθεστώς επικουρικής προστασίας·

[...]

- γ) απόφαση ανάκλησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 45.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα πρόσωπα τα οποία έχει αναγνωρίσει η αποφαινόμενη αρχή ότι πληρούν τις προϋποθέσεις επικουρικής προστασίας να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής δυνάμει της παραγράφου 1 έναντι της απόφασης που κρίνει αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα.

Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, στοιχείο γ', όταν το καθεστώς επικουρικής προστασίας το οποίο χορηγείται από κράτος μέλος παρέχει τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα με αυτά που παρέχει το καθεστώς του πρόσφυγα δυνάμει του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί να θεωρήσει απαράδεκτη την προσφυγή κατά απόφασης με την οποία κρίνεται αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα λόγω ανεπαρκούς [συμφέροντος] του αιτούντος για τη συνέχιση της διαδικασίας.

[...]»

Το σλοβενικό δίκαιο

- 18 Το άρθρο 20 του Zakon o mednarodni zaščiti (νόμου περί διεθνούς προστασίας) (Uradni list RS, αριθ. 16/17, στο εξής: ZMZ-1) προβλέπει τα εξής:

«(1) Στη Σλοβενία, ως “διεθνής προστασία” νοείται το καθεστώς του πρόσφυγα και το καθεστώς επικουρικής προστασίας.

(2) Στο καθεστώς του πρόσφυγα υπάγεται υπήκοος τρίτου κράτους ο οποίος, συνεπεία δικαιολογημένου φόβου διώξεων λόγω φυλής ή λόγω ιδιότητας μέλους ορισμένης εθνοτικής ομάδας, λόγω ορισμένης θρησκείας, εθνικότητας, ιδιότητας μέλους συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας ή πολιτικών πεποιθήσεων, ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την ιθαγένεια και, λόγω του φόβου αυτού, δεν δύναται ή δεν επιθυμεί να τύχει της προστασίας του εν λόγω κράτους ή ο ανιθαγενής ο οποίος ευρίσκεται εκτός της χώρας της συνήθους διαμονής του και ο οποίος, συνεπεία δικαιολογημένου φόβου, δεν δύναται ή δεν επιθυμεί να επιστρέψει στο κράτος αυτό, εφόσον δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού κατά το άρθρο 31, παράγραφος 1, του παρόντος νόμου.

(3) Στο καθεστώς επικουρικής προστασίας υπάγεται υπήκοος τρίτου κράτους ή ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα εφόσον υφίσταται ουσιώδης λόγος να πιστεύεται ότι, σε περίπτωση επιστροφής στο κράτος προελεύσεως ή, προκειμένου περί ανιθαγενούς, στο κράτος της προηγούμενης συνήθους διαμονής, ο αιτών διατρέχει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη, όπως ορίζει το άρθρο 28 του παρόντος νόμου, και εφόσον δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού κατά το άρθρο 31, παράγραφος 2, του παρόντος νόμου.»

- 19 Το άρθρο 66, παράγραφος 1, του ZMZ-1, το οποίο διέπει τη διαδικασία παρατάσεως της ισχύος της υπαγωγής στο καθεστώς διεθνούς προστασίας, ορίζει τα ακόλουθα:

«Εξήντα ημέρες προ της εκπνοής του χρόνου ισχύος της υπαγωγής στο καθεστώς, το υπουργείο αποστέλλει στα πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στο καθεστώς επικουρικής προστασίας γραπτή ανακοίνωση σχετικά με τις προϋποθέσεις παρατάσεως της υπαγωγής στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, τις συνέπειες της μη υποβολής αιτήσεως παρατάσεως και τη δυνατότητα υποβολής αιτήσεως με σκοπό να κινηθεί νέα διαδικασία. Η ανακοίνωση αυτή περιέχει επίσης το έντυπο με το οποίο το πρόσωπο που έχει υπαχθεί στο καθεστώς επικουρικής προστασίας ζητεί την παράταση της ισχύος της υπαγωγής στο εν λόγω καθεστώς στη Σλοβενία.»

- 20 Το άρθρο 67 του ZMZ-1, το οποίο καθορίζει τους λόγους παύσεως της διεθνούς προστασίας, προβλέπει, στις παραγράφους 1 και 2, τα εξής:

«(1) Ο πρόσφυγας παύει να υπάγεται στο καθεστώς διεθνούς προστασίας στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- εάν ζητήσει εκ νέου οικειοθελώς την προστασία της χώρας της οποίας έχει την ιθαγένεια,
- εάν ανακτήσει οικειοθελώς την ιθαγένεια που είχε απολέσει κατά το παρελθόν,
- εάν αποκτήσει νέα ιθαγένεια και απολαύει της προστασίας της χώρας της οποίας απέκτησε την ιθαγένεια,
- εάν έχει εγκατασταθεί εκ νέου οικειοθελώς στη χώρα που είχε εγκαταλείψει ή εκτός της οποίας είχε παραμείνει εξαιτίας του φόβου ότι θα υποστεί δίωξη,

- εάν δεν δύναται πλέον να εξακολουθεί να αρνείται την προστασία που του παρέχει η χώρα της οποίας έχει ιθαγένεια, διότι έχουν παύσει να υφίστανται οι συνθήκες λόγω των οποίων αναγνωρίστηκε ότι έχει την ιδιότητα του πρόσφυγα,
- προκειμένου περί ανιθαγενούς, εάν αποκτήσει τη δυνατότητα να επιστρέψει στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, διότι έχουν παύσει να υφίστανται οι συνθήκες λόγω των οποίων αναγνωρίστηκε ότι έχει την ιδιότητα του πρόσφυγα.

(2) Όσον αφορά πρόσωπο που έχει υπαχθεί στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, αυτό παύει να δικαιούται προστασίας σε περίπτωση κατά την οποία οι περιστάσεις λόγω των οποίων υπήχθη ο ενδιαφερόμενος στο καθεστώς επικουρικής προστασίας έχουν εκλείψει ή έχουν μεταβληθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην απαιτείται πλέον η προστασία αυτή.»

21 Το άρθρο 90, παράγραφος 1, του ZMZ-1 ορίζει τα ακόλουθα:

«Πρόσωπο που έχει υπαχθεί στο καθεστώς διεθνούς προστασίας δικαιούται:

- να ενημερώνεται σχετικά με το καθεστώς, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των προσώπων που απολαύουν διεθνούς προστασίας στη Σλοβενία,
- να διαμένει στη Σλοβενία,
- να λαμβάνει χρηματικό επίδομα για ιδιωτική στέγαση,
- να τυγχάνει ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως,
- κοινωνικής πρόνοιας,
- εκπαίδευσεως,
- απασχολήσεως και εργασίας,
- να λαμβάνει βοήθεια για την κοινωνικής ένταξή του.»

22 Κατά το άρθρο 92 του ZMZ-1:

«(1) Όσον αφορά πρόσωπο για το οποίο αναγνωρίζεται στη Σλοβενία η ιδιότητα του πρόσφυγα, η απόφαση περί αναγνώρισεως της ιδιότητας αυτής συνιστά, από της ημερομηνίας κοινοποιήσεώς της, και άδεια διαμονής αορίστου χρόνου στη Σλοβενία.

(2) Όσον αφορά πρόσωπο το οποίο υπάγεται στο καθεστώς επικουρικής προστασίας στη Σλοβενία, η απόφαση περί υπαγωγής στο καθεστώς αυτό ή περί παρατάσεως της ισχύος της συνιστά, από της ημερομηνίας κοινοποιήσεώς της, και άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου στη Σλοβενία, τούτο δε καθ' όλη τη χρονική διάρκεια κατά την οποία παρέχεται η εν λόγω προστασία.

(3) Η διαλαμβανόμενη στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου άδεια διαμονής χορηγείται από το υπουργείο υπό τη μορφή που προβλέπει ο νόμος περί εισόδου, εξόδου και διαμονής των αλλοδαπών στη Σλοβενία.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 23 Ο Ε. Γ., ο οποίος υποστηρίζει ότι γεννήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2001, εισήλθε στη σλοβενική επικράτεια στις 9 Δεκεμβρίου 2015, έχοντας προηγουμένως ταξιδέψει, μόνος ή με τον εξάδελφό του, πεζός, με φορτηγό ή σιδηροδρομικώς, μέσω Τουρκίας, Ελλάδας, Σερβίας και Κροατίας, προερχόμενος από το Ιράν, όπου ζούσε με τους γονείς του από ηλικίας περίπου ενός έτους.
- 24 Ενώ διέμενε στο κέντρο πρώτης υποδοχής ανηλίκων του Korper (Σλοβενία), ο Ε. Γ. ζήτησε από το Υπουργείο Εσωτερικών, στις 11 Δεκεμβρίου 2015, την παροχή διεθνούς προστασίας.
- 25 Με απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 2016, το υπουργείο αυτό, αφού κάλεσε τον Ε. Γ. σε ατομική συνέντευξη, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2016, έκρινε ότι ο αιτών δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις για να του αναγνωρισθεί η ιδιότητα του πρόσφυγα, πλην όμως μπορούσε να υπαχθεί στο καθεστώς επικουρικής προστασίας έως την ενηλικίωσή του, συγκεκριμένα δε έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019.
- 26 Ο Ε. Γ. άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής, την οποία δέχθηκε το Upravno sodišče (διοικητικό πρωτοδικείο, Σλοβενία) με αποφάσεις της 26ης Απριλίου και της 7ης Σεπτεμβρίου 2016. Με την τελευταία εκ των αποφάσεων αυτών ακυρώθηκε η ως άνω διοικητική απόφαση, η δε υπόθεση αναπέμφθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών.
- 27 Στις 21 Φεβρουαρίου 2017, το υπουργείο αυτό εξέδωσε νέα απόφαση της οποίας το περιεχόμενο ήταν πανομοιότυπο εκείνου της αποφάσεως της 9ης Φεβρουαρίου 2016.
- 28 Η εν λόγω απόφαση στηριζόταν ιδίως στο σκεπτικό ότι, σε περίπτωση απελάσεώς του στο Αφγανιστάν, ο Ε. Γ. θα απέμενε μόνος, χωρίς οικογενειακή στήριξη, και θα αποτελούσε, ως ανήλικος, εύκολο στόχο σωματικής βίας, εμπορίας ανθρώπων, σεξουαλικής κακοποιήσεως ή εργασίας υπό απάνθρωπες και επικίνδυνες συνθήκες, με αποτέλεσμα να υφίσταται σοβαρός κίνδυνος να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση.
- 29 Δεδομένου ότι η προσφυγή που ασκήθηκε κατά της εν λόγω αποφάσεως απορρίφθηκε με απόφαση του Upravno sodišče (διοικητικού πρωτοδικείου) της 10ης Μαΐου 2017, το Vrhovno sodišče (Ανώτατο Δικαστήριο, Σλοβενία), αιτούν δικαστήριο εν προκειμένω, επελήφθη αιτήσεως αναιρέσεως της αποφάσεως αυτής, με την οποία ο Ε. Γ. βάλλει κατά της απορρίψεως της αιτήσεώς του περί αναγνώρισεως της ιδιότητας του πρόσφυγα.
- 30 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι προς στήριξη της αιτήσεώς του αναιρέσεως, ο Ε. Γ. υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι επιθυμεί να ενταχθεί στην κοινωνία της Σλοβενίας, να μάθει τη σλοβενική γλώσσα και να ολοκληρώσει τη φοίτησή του σε σχολείο στο κράτος μέλος αυτό, πλην όμως τούτο απαιτεί να του αναγνωρισθεί η ιδιότητα του πρόσφυγα, διότι μόνον αυτό το καθεστώς θα του παρέχει επαρκή ασφάλεια, αντιθέτως προς το καθεστώς επικουρικής προστασίας, η υπαγωγή στο οποίο θα τερματισθεί με την ενηλικίωση του ενδιαφερομένου, στις 31 Δεκεμβρίου 2019.
- 31 Το δικαστήριο αυτό εκτιμά, λαμβανομένου υπόψη ότι, κατά το σλοβενικό δίκαιο, βάσει των δύο καθεστώτων διεθνούς προστασίας παρέχονται ίδια δικαιώματα, σύμφωνα με το άρθρο 90, παράγραφος 1, του ZMZ-1, ότι εγείρεται το ζήτημα αν, από απόψεως τόσο του σλοβενικού δικαίου όσο και του δικαίου της Ένωσης, ειδικότερα δε του άρθρου 46, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32, το ένδικο βοήθημα κατά της προσβαλλομένης διοικητικής αποφάσεως, καθόσον με αυτήν απορρίπτεται το αίτημα αναγνώρισεως της ιδιότητας του πρόσφυγα, είναι απαράδεκτο λόγω ανεπαρκούς συμφέροντος του αιτούντος, ο οποίος έχει υπαχθεί στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, για τη συνέχιση της διαδικασίας.

- 32 Κατά το αιτούν δικαστήριο, στο πλαίσιο αυτό εγείρεται το ζήτημα αν, προκειμένου να γίνει δεκτό ότι ο αιτών έχει επαρκές έννομο συμφέρον, απαιτείται να εξετασθεί αν, λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης καταστάσεως του αιτούντος, η αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα θα του παρείχε περισσότερα δικαιώματα από όσα του παρέχονται βάσει του καθεστώτος επικουρικής προστασίας ή αν αρκεί η διαπίστωση ότι η νομοθεσία διαφοροποιεί αναλόγως καθεστώτος τα παρεπόμενα δικαιώματα, τα οποία στηρίζονται στα δικαιώματα που παρέχονται βάσει καθεμίας εκ των μορφών διεθνούς προστασίας, ανεξαρτήτως αν η διάκριση αυτή αφορά κατά συγκεκριμένο τρόπο και τον αιτούντα.
- 33 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι, βάσει του άρθρου 92, παράγραφος 1, του ZMZ-1, η αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, αντιθέτως προς την υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, καθιστά δυνατή τη χορήγηση στον αιτούντα αδείας διαμονής αορίστου χρόνου, καθώς και την παροχή ορισμένων παρεπόμενων δικαιωμάτων που συνδέονται με αυτήν, μεταξύ των οποίων καταλέγονται το δικαίωμα ψήφου στις τοπικές εκλογές, το δικαίωμα χορηγήσεως διαβατηρίου δεκαετούς ισχύος, καταρχήν, ή το δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση, που καθιστά δυνατή τη χορήγηση αδείας διαμονής αορίστου χρόνου στα μέλη της οικογένειας.
- 34 Το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά, ωστόσο, ότι, παρά τη διαφορά αυτή που αφορά, ιδίως, τη χρονική διάρκεια ισχύος της άδειας διαμονής η οποία χορηγείται υπό το ένα ή το άλλο καθεστώς διεθνούς προστασίας, μπορεί να γίνει δεκτό ότι τα δύο αυτά καθεστώτα και, ως εκ τούτου, οι άδειες διαμονής που συνδέονται με αυτά έχουν κατ' ουσίαν την ίδια χρονική διάρκεια και παρέχουν, επομένως, τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα, κατά την έννοια του άρθρου 46, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32.
- 35 Συγκεκριμένα, τόσο η ιδιότητα του πρόσφυγα όσο και η υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που η οικεία προστασία δεν είναι πλέον αναγκαία, η δε υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, μολονότι ισχύει για ορισμένο χρονικό διάστημα, παρατείνεται καθόσον υφίστανται λόγοι που την επιβάλλουν.
- 36 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, εξάλλου, ότι προκρίνει την προσέγγιση κατά την οποία η διαφορά, επί αφηρημένης βάσεως, μεταξύ της χρονικής διάρκειας των δύο μορφών διεθνούς προστασίας στερείται σημασίας όσον αφορά την εκτίμηση περί του αν υφίσταται έννομο συμφέρον κατά την έννοια του άρθρου 46, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32. Τυχόν αποδοχή της αντίθετης απόψεως θα συνεπαγόταν ότι ο αιτών θα έχει πάντοτε έννομο συμφέρον να ασκήσει προσφυγή λόγω των διαφορετικών κανόνων που διέπουν τις δύο αυτές μορφές προστασίας όσον αφορά την αντίστοιχη χρονική διάρκειά τους.
- 37 Ως εκ τούτου, αν η ύπαρξη του εννόμου αυτού συμφέροντος έπρεπε να εκτιμηθεί κατά συγκεκριμένο και όχι αφηρημένο τρόπο, θα απέκειτο στο πρόσωπο στο οποίο παρασχέθηκε η επικουρική προστασία να αποδείξει αν, συγκεκριμένα, θα μπορούσε να βελτιωθεί η νομική θέση του με την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα. Τούτο, όμως, δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, αν γινόταν δεκτό ότι ο E. G. έχει την ιδιότητα του πρόσφυγα, η αναγνώριση αυτή δεν θα ίσχυε επ' αόριστον, αλλά για ορισμένη χρονική διάρκεια, συγκεκριμένα δε μέχρι την ενηλικίωσή του, δεδομένου ότι ο ενδιαφερόμενος ζήτησε προστασία λόγω της ιδιότητας του ανηλίκου.
- 38 Υπό τις συνθήκες αυτές το Vrhovno sodišče (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει το συμφέρον του αιτούντος, κατά το άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας [2013/32], να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι το καθεστώς επικουρικής προστασίας δεν παρέχει τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα με το καθεστώς πρόσφυγα, όταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, οι αλλοδαποί που απολαμβάνουν διεθνούς προστασίας, απολαμβάνουν μεν των ίδιων δικαιωμάτων και ευεργετημάτων, πλην όμως ο τρόπος καθορισμού της χρονικής διάρκειας ή της παύσεως της ισχύος του καθεστώτος διεθνούς προστασίας είναι διαφορετικός, δεδομένου ότι το καθεστώς αναγνωρίζεται στον πρόσφυγα επ' αόριστον, αλλά παύει να ισχύει όταν παύσουν να

υφίστανται οι συνθήκες λόγω των οποίων αναγνωρίστηκε η ιδιότητα αυτή, ενώ η επικουρική προστασία παρέχεται για ορισμένο χρονικό διάστημα και παρατείνεται εφόσον υφίστανται οι σχετικοί λόγοι;

- 2) Πρέπει το συμφέρον του αιτούντος, κατά το άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας [2013/32], να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι το καθεστώς επικουρικής προστασίας δεν παρέχει τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα με το καθεστώς πρόσφυγα, όταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, οι αλλοδαποί που απολαμβάνουν διεθνούς προστασίας, απολαμβάνουν μεν των ίδιων δικαιωμάτων και ευεργετημάτων, πλην όμως διαφέρουν τα παρεπόμενα δικαιώματα που απορρέουν από τα εν λόγω δικαιώματα και ευεργετήματα;
- 3) Πρέπει, λαμβανομένων υπόψη των ατομικών περιστάσεων του αιτούντος, να εκτιμάται εάν, λόγω των ειδικών περιστάσεων που τον αφορούν, η αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα θα του παρείχε περισσότερα δικαιώματα σε σχέση με αυτά που παρέχονται με την υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, ή εάν αρκεί, προκειμένου να υφίσταται έννομο συμφέρον, κατά το άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας [2013/32], νομοθετική ρύθμιση, η οποία θα διαφοροποιεί τα παρεπόμενα δικαιώματα, τα οποία απορρέουν από τα δικαιώματα και τα ευεργετήματα αμφότερων των μορφών διεθνούς προστασίας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 39 Με τα τρία ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι η υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, βάσει νομοθεσίας κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, παρέχει τα «ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα με αυτά που παρέχει το καθεστώς του πρόσφυγα δυνάμει του ενωσιακού και εθνικού δικαίου», κατά τη διάταξη αυτή, με συνέπεια δικαστήριο του κράτους μέλους αυτού να δύναται να απορρίπτει ως απαράδεκτη προσφυγή ασκηθείσα κατά αποφάσεως κρίνοντας αίτηση αβάσιμη ως προς την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, αλλά υπάγουσας τον αιτούντα στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, λόγω του ανεπαρκούς συμφέροντος του αιτούντος για η συνέχιση της διαδικασίας, και αν, σε περίπτωση κατά την οποία διαπιστώνεται ότι τα εν λόγω δικαιώματα και ευεργετήματα που παρέχουν τα δύο αυτά καθεστώτα διεθνούς προστασίας βάσει της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας δεν είναι τα ίδια, η προσφυγή αυτή μπορεί, εντούτοις, να απορριφθεί ως απαράδεκτη εφόσον διακριβωθεί, λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης καταστάσεως του αιτούντος, ότι η αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα δεν δύναται να του παράσχει περισσότερα δικαιώματα και ευεργετήματα από ό,τι η υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, δεδομένου ότι ο αιτών δεν επικαλείται ή δεν επικαλείται ακόμη δικαιώματα που παρέχονται βάσει της ιδιότητας του πρόσφυγα, πλην όμως δεν παρέχονται ή παρέχονται σε μικρότερο βαθμό βάσει του καθεστώτος επικουρικής προστασίας.
- 40 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 8, 9 και 39 της οδηγίας 2011/95, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να δημιουργήσει ένα ενιαίο καθεστώς υπέρ του συνόλου των δικαιούχων διεθνούς προστασίας και, κατά συνέπεια, επέλεξε να παράσχει στους δικαιούχους του καθεστώτος επικουρικής προστασίας τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα με αυτά που απολαμβάνουν οι πρόσφυγες, εκτός των εξαιρέσεων που είναι αναγκαίες και αντικειμενικά δικαιολογημένες (απόφαση της 1ης Μαρτίου 2016, Alo και Osso, C-443/14 και C-444/14, EU:C:2016:127, σκέψη 32).
- 41 Επιπλέον, από το άρθρο 3 της οδηγίας 2011/95 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ ευνοϊκότερες διατάξεις τόσο ως προς τις προϋποθέσεις παροχής της διεθνούς προστασίας όσο και ως προς το περιεχόμενο των δικαιωμάτων που παρέχει η διεθνής προστασία, στο μέτρο που οι διατάξεις αυτές είναι συμβατές με την εν λόγω οδηγία.

- 42 Ως εκ τούτου, μολονότι με την οδηγία 2011/95 θεσπίστηκε καθεστώς δικαιωμάτων και ευεργετημάτων το οποίο, κατά κανόνα, είναι όμοιο για το σύνολο των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, ορισμένα από τα δικαιώματα και ευεργετήματα των οποίων απολαύουν τα πρόσωπα στα οποία έχει αναγνωρισθεί η ιδιότητα του πρόσφυγα δεν παρέχονται ή δεν παρέχονται στον ίδιο βαθμό στους δικαιούχους του καθεστώτος επικουρικής προστασίας, τα δε κράτη μέλη δύνανται, εντούτοις, να προβλέπουν, στη νομοθεσία τους περί μεταφοράς της οδηγίας αυτής στην εσωτερική έννομη τάξη, ότι τα δικαιώματα και ευεργετήματα που παρέχονται βάσει αυτού του καθεστώτος είναι τα ίδια με εκείνα που συνδέονται με την ιδιότητα του πρόσφυγα.
- 43 Το άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32 επιτρέπει σε κράτος μέλος να προβλέπει ότι μπορεί να απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω ανεπαρκούς εννόμου συμφέροντος προσφυγή κατά αποφάσεως κρίνουσας αβάσιμη αίτηση για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, πλην όμως υπάγουσας τον αιτούντα στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, οσάκις το καθεστώς αυτό, το οποίο παρέχει το εν λόγω κράτος μέλος, παρέχει τα «ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα» με εκείνα που παρέχονται βάσει της ιδιότητας του πρόσφυγα δυνάμει του δικαίου της Ένωσης και του εθνικού δικαίου.
- 44 Η διάταξη αυτή προβλέπει εξαίρεση από την υποχρέωση που επιβάλλεται στα κράτη μέλη βάσει του άρθρου 46 της οδηγίας 2013/32 περί προβλέψεως δικαιώματος πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά οποιασδήποτε αποφάσεως απορρίπτουσας αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας (βλ., σχετικώς, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Sacko, C-348/16, EU:C:2017:591, σκέψη 28).
- 45 Το άρθρο 46, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32 ορίζει εξάλλου ρητώς ότι το δικαίωμα αυτό προσφυγής πρέπει, καταρχήν, να προβλέπεται και σε περίπτωση κατά την οποία, όπως εν προκειμένω, προσβάλλεται απόφαση απορρίπτουσα ως αβάσιμη αίτηση αναγνώρισεως της ιδιότητας του πρόσφυγα, πλην όμως υπάγουσα τον αιτούντα στο καθεστώς επικουρικής προστασίας.
- 46 Εξάλλου, η ως άνω επιβαλλόμενη στα κράτη μέλη υποχρέωση περί προβλέψεως τέτοιου δικαιώματος προσφυγής αντιστοιχεί στο δικαίωμα που κατοχυρώνεται με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου» και κατά το οποίο κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου (απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Sacko, C-348/16, EU:C:2017:591, σκέψη 30).
- 47 Ως εκ τούτου, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της προσφυγής του άρθρου 46 της οδηγίας 2013/32 πρέπει να καθορίζονται τηρουμένου του άρθρου 47 του Χάρτη, το οποίο αποτελεί επιβεβαίωση της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Sacko, C-348/16, EU:C:2017:591, σκέψη 31).
- 48 Η εν λόγω αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων που αντλούν οι ιδιώτες από το δίκαιο της Ένωσης συναποτελείται από διάφορα στοιχεία, στα οποία καταλέγονται ιδίως τα δικαιώματα άμυνας, η αρχή της ισότητας των όπλων, το δικαίωμα προσβάσεως στα δικαστήρια, καθώς και το δικαίωμα λήψεως νομικών συμβουλών, άμυνας και εκπροσωπήσεως (απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Sacko, C-348/16, EU:C:2017:591, σκέψη 32).
- 49 Ως εκ τούτου, ο αποκλεισμός του δικαιώματος προσφυγής ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32, καθόσον συνιστά εξαίρεση από το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά οποιασδήποτε αποφάσεως απορρίπτουσας αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, το οποίο επιβάλλεται βάσει του άρθρου 46 της οδηγίας αυτής, καθώς και περιορισμό του θεμελιώδους δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο 47 του Χάρτη, πρέπει να ερμηνεύεται περιοριστικώς.

- 50 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο αποκλεισμός αυτός του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής έχει την έννοια ότι δύναται να τύχει εφαρμογής μόνον εφόσον τα δικαιώματα και ευεργετήματα που παρέχονται βάσει του καθεστώτος επικουρικής προστασίας, στο οποίο έχει υπαγείναι αιτούντα το οικείο κράτος μέλος, είναι πράγματι τα ίδια με εκείνα που παρέχονται βάσει του καθεστώτος του πρόσφυγα κατά το δίκαιο της Ένωσης και το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο.
- 51 Όσον αφορά το ζήτημα αν, εν προκειμένω, πληρούται η προϋπόθεση αυτή περί ομοιότητας, μόνη προϋπόθεση εφαρμογής κατά το άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32, διαπιστώνεται, καταρχάς, ότι το αιτούν δικαστήριο, μολονότι μνημονεύει, στο πρώτο ερώτημά του, την ύπαρξη διακρίσεως, κατά το σλοβενικό δίκαιο, μεταξύ των δύο αυτών καθεστώτων όσον αφορά τον «τρόπο καθορισμού της χρονικής διάρκειας ή της παύσεως της ισχύος του καθεστώτος διεθνούς προστασίας», λαμβάνει υπόψη και τις διατάξεις του άρθρου 92 του ZMZ-1, το οποίο ορίζει, στην παράγραφο 1, ότι στον πρόσφυγα χορηγείται άδεια διαμονής αορίστου χρόνου, ενώ, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου, η επικουρική προστασία παρέχει μόνο δικαίωμα αδειάς διαμονής ορισμένου χρόνου.
- 52 Οι διατάξεις αυτές σχετικά με τη χρονική διάρκεια ισχύος των αδειών διαμονής που συνδέονται με τα δύο αυτά οικεία καθεστώτα διεθνούς προστασίας σκοπούν να μεταφέρουν στο σλοβενικό δίκαιο το άρθρο 24 της οδηγίας 2011/95, με το οποίο καθορίζονται κατά τρόπο διαφορετικό για καθένα από τα δύο αυτά καθεστώτα οι ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά την ισχύ της αδειάς διαμονής και προβλέπεται, συναφώς, ότι στους πρόσφυγες πρέπει να χορηγείται άδεια διαμονής τουλάχιστον τριετούς διάρκειας ισχύος, ενώ για τους δικαιούχους του καθεστώτος επικουρικής προστασίας πρέπει να διασφαλίζεται η χορήγηση αδειάς τουλάχιστον ετήσιας διάρκειας ισχύος.
- 53 Οι κανόνες αυτοί περί ελάχιστων απαιτήσεων σχετικά με το δικαίωμα διαμονής στο κράτος μέλος εντός του οποίου ζητείται η παροχή διεθνούς προστασίας αφορούν, όπως υποστηρίζουν η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το περιεχόμενο των αντίστοιχων δικαιωμάτων που παρέχονται βάσει των δύο αυτών καθεστώτων και, ως εκ τούτου, «δικαιώματα και ευεργετήματα», κατά την έννοια του άρθρου 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32.
- 54 Επιβάλλεται, όμως, η διαπίστωση ότι, όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής, το καθεστώς επικουρικής προστασίας, το οποίο προβλέπει η σλοβενική νομοθεσία, δεν παρέχει τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα με εκείνα που παρέχει το καθεστώς του πρόσφυγα βάσει του δικαίου της Ένωσης και του εθνικού δικαίου, καθόσον, όπως προκύπτει από τις υπομνησθείσες στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως διαπιστώσεις του αιτούντος δικαστηρίου, η χρονική διάρκεια ισχύος της αδειάς διαμονής που συνδέεται με το καθεστώς επικουρικής προστασίας δεν είναι η ίδια εκείνης της αδειάς διαμονής που χορηγείται στα πρόσωπα τα οποία έχει αναγνωρισθεί ότι έχουν την ιδιότητα του πρόσφυγα.
- 55 Πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι υφίσταται σαφής διαφορά μεταξύ, αφενός, της αδειάς διαμονής αορίστου χρόνου που χορηγείται στους πρόσφυγες βάσει του σλοβενικού δικαίου, μολονότι δύναται να παύσει να ισχύει σε περίπτωση, ιδίως, κατά την οποία δεν πληρούνται πλέον οι προβλεπόμενες για την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα προϋποθέσεις, και, αφετέρου, της περιορισμένης χρονικής ισχύος αδειάς διαμονής που χορηγείται, κατά το σλοβενικό δίκαιο, στα πρόσωπα τα οποία έχουν υπαχθεί στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, μολονότι η ισχύς της δεύτερης αυτής αδειάς δύναται να παραταθεί για επιπλέον χρονικό διάστημα στο πλαίσιο προβλεπομένης προς τούτο διαδικασίας ή η εν λόγω άδεια μπορεί να παύσει να ισχύει σε περίπτωση, ιδίως, κατά την οποία δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις υπαγωγής στο συγκεκριμένο καθεστώς.
- 56 Εν προκειμένω, στον Ε. Γ. χορηγήθηκε άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου λόγω του ότι υπήχθη στο καθεστώς επικουρικής προστασίας ισχύουσα για χρονικό διάστημα μικρότερο της τριετίας, ειδικότερα δε για το χρονικό διάστημα από την 21η Φεβρουαρίου 2017 έως την 31η Δεκεμβρίου 2019. Εάν, όμως, αναγνωριζόταν ότι ο Ε. Γ. έχει την ιδιότητα του πρόσφυγα, τότε θα είχε δικαίωμα, σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/95, να του χορηγηθεί άδεια διαμονής τουλάχιστον τριετούς ισχύος, δηλαδή για το χρονικό διάστημα τουλάχιστον έως την 21η Φεβρουαρίου 2020.

- 57 Αντιθέτως, όπως υποστήριξαν η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, οι κανόνες του σλοβενικού δικαίου περί χορηγήσεως, παύσεως, ανακλήσεως ή ανανεώσεως της υπαγωγής στα αντίστοιχα καθεστώτα διεθνούς προστασίας, στους οποίους παραπέμπει το αιτούν δικαστήριο στο πρώτο ερώτημά του, δεν αφορούν το περιεχόμενο των δικαιωμάτων που παρέχονται βάσει των καθεστώτων αυτών, αλλά στον καθορισμό του οικείου καθεστώτος.
- 58 Οι κανόνες αυτοί καθορίζονται κατά τρόπο αναγκαστικό και διαφορετικό για καθένα από τα δύο οικεία καθεστώτα διεθνούς προστασίας στα κεφάλαια III έως VI της οδηγίας 2011/95.
- 59 Οι εν λόγω κανόνες, αντιθέτως προς τους σχετικούς με το περιεχόμενο των δικαιωμάτων που παρέχονται βάσει του καθεστώτος αυτού, δεν μπορούν, κατά συνέπεια, να θεωρηθούν «δικαιώματα και ευεργετήματα», κατά την έννοια του άρθρου 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32.
- 60 Εν συνεχεία, το αιτούν δικαστήριο εγείρει το ζήτημα αν, για την εκτίμηση, από απόψεως του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, περί ισοδυναμίας των δικαιωμάτων και ευεργετημάτων που παρέχονται βάσει των δύο καθεστώτων διεθνούς προστασίας που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης, έχει σημασία αν ορισμένα «παρεπόμενα» δικαιώματα, τα οποία το αιτούν δικαστήριο ορίζει ως δικαιώματα που απορρέουν από τα δικαιώματα και ευεργετήματα που παρέχονται βάσει ενός εκ των δύο καθεστώτων διεθνούς προστασίας, δεν είναι τα ίδια για τα δύο αυτά καθεστώτα.
- 61 Αρκεί συναφώς να επισημανθεί ότι, λαμβανομένης επίσης υπόψη της περιοριστικής ερμηνείας της οποίας πρέπει να τυγχάνει το άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32, η οποία συνεπάγεται ότι η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή μόνον στην περίπτωση κατά την οποία τα παρεχόμενα βάσει των δύο οικείων καθεστώτων διεθνούς προστασίας δικαιώματα και ευεργετήματα είναι πράγματι τα ίδια, τα παρεπόμενα δικαιώματα αυτά, ακριβώς όπως και τα δικαιώματα που παρέχουν άμεσα τα καθεστώτα στα οποία στηρίζονται, τα οποία περιλαμβάνουν το δικαίωμα ψήφου στις τοπικές εκλογές, το δικαίωμα χορηγήσεως διαβατηρίου δεκαετούς, καταρχήν, διάρκειας ισχύος ή, ακόμη, το δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση που παρέχει στα μέλη της οικογένειας τη δυνατότητα να τους χορηγηθεί άδεια μόνιμης διαμονής και τα οποία παρέχονται κατά το σλοβενικό δίκαιο στους πρόσφυγες, πλην όμως δεν παρέχονται ή, τουλάχιστον, δεν παρέχονται στον ίδιο βαθμό στους δικαιούχους επικουρικής προστασίας, αποτελούν δικαιώματα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί αν, όσον αφορά το εν λόγω άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, τα δύο αυτά καθεστώτα διεθνούς προστασίας παρέχουν τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα.
- 62 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως σχετικά με την προϋπόθεση του άρθρου 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32, κατά την οποία τα δύο οικεία καθεστώτα διεθνούς προστασίας πρέπει να παρέχουν τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ατομική κατάσταση του αιτούντος, υπό την έννοια ότι, ακόμη και όταν τα δικαιώματα και ευεργετήματα δεν είναι τα ίδια, δεν υφίσταται εν πάση περιπτώσει επαρκές συμφέρον για την άσκηση προσφυγής κατά αποφάσεως απορρίπτουσας την αίτηση αναγνώρισεως της ιδιότητας του πρόσφυγα, στοιχείο που καθιστά απαράδεκτη την προσφυγή, εάν η υπαγωγή στο καθεστώς αυτό δεν θα παρείχε στον αιτούντα, λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης καταστάσεώς του, περισσότερα δικαιώματα και ευεργετήματα από ό,τι το καθεστώς επικουρικής προστασίας.
- 63 Το ζήτημα, όμως, αν πληρούται η προϋπόθεση του άρθρου 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32, περί του ότι τα δικαιώματα και ευεργετήματα που συνεπάγονται τα δύο οικεία καθεστώτα διεθνούς προστασίας είναι πράγματι τα ίδια, πρέπει να εκτιμάται βάσει συνολικού ελέγχου της οικείας εθνικής νομοθεσίας και όχι λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης καταστάσεως του εκάστοτε αιτούντος.
- 64 Πράγματι, καταρχάς, τυχόν αντίθετη ερμηνεία του άρθρου 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32, κατά την οποία θα έπρεπε να λαμβάνεται υπόψη η συγκεκριμένη κατάσταση του οικείου αιτούντος ουδόλως επιρρωννύεται από το γράμμα της διατάξεως αυτής. Από το γράμμα της

συγκεκριμένης διατάξεως προκύπτει, πράγματι, ότι αυτή έχει εφαρμογή μόνο στην περίπτωση κατά την οποία τα δύο καθεστώτα διεθνούς προστασίας παρέχουν όντως τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα.

- 65 Εν συνεχεία, η αντίθετη αυτή ερμηνεία δεν θα ήταν συμβατή ούτε με την περιοριστική ερμηνεία της οποίας πρέπει να τυγχάνει η διάταξη, όπως προελέχθη στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως.
- 66 Τέλος, η αντίθετη αυτή ερμηνεία θα ήταν δυσχερώς συμβιβάσιμη με την επιταγή να διασφαλίζεται η προβλεψιμότητα της εφαρμογής του άρθρου 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32 και να αποτρέπεται το ενδεχόμενο άνισης μεταχειρίσεως κατά την εφαρμογή αυτή.
- 67 Εφόσον αποδειχθεί, προκειμένου περί νομοθεσίας κράτους μέλους, ότι η προϋπόθεση περί του ότι τα δύο οικεία καθεστώτα διεθνούς προστασίας πρέπει να παρέχουν πράγματι τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα δεν πληρούται, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του σλοβενικού δικαίου όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής και ορισμένα «παρεπόμενα» δικαιώματα, ο αιτών πρέπει να μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά αποφάσεως με την οποία απορρίπτεται αίτηση αναγνώρισεως της ιδιότητας του πρόσφυγα, πλην όμως υπάγεται ο αιτών στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, μολονότι ο αιτών δεν επικαλείται ή δεν επικαλείται ακόμη κάποιο από τα εν λόγω δικαιώματα που παρέχονται κατά διαφορετικό τρόπο βάσει καθενός από τα δύο οικεία καθεστώτα διεθνούς προστασίας.
- 68 Εν πάση περιπτώσει, μολονότι κατά τα φαινόμενα ο E. G. δεν επικαλείται ή δεν επικαλείται ακόμη ορισμένα από τα παρεπόμενα δικαιώματα τα οποία του παρέχονται κατά διαφορετικό τρόπο βάσει των δύο αυτών καθεστώτων διεθνούς προστασίας, δεν ισχύει το ίδιο όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής, δεδομένου ότι ο κύριος σκοπός της ασκηθείσας από τον ενδιαφερόμενο προσφυγής συνίσταται ακριβώς στην απόκτηση ευρύτερου και σταθερότερου δικαιώματος διαμονής, το οποίο θα του παράσχει τη δυνατότητα, μεταξύ άλλων, να συνεχίσει τις σπουδές του στη Σλοβενία και μετά την ενηλικίωσή του.
- 69 Εξάλλου, εάν, σε περίπτωση κατά την οποία βάσει των δύο οικείων καθεστώτων διεθνούς προστασίας δεν παρέχονται πράγματι τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα, όπως στην επίμαχη της υποθέσεως της κύριας δίκης, η προσφυγή αυτή έπρεπε εντούτοις να απορριφθεί ως αβάσιμη λόγω ελλείψεως επαρκούς έννομου συμφέροντος, δεν θα είχε γίνει σεβαστό το θεμελιώδες δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, όπως κατοχυρώνεται με το άρθρο 47 του Χάρτη.
- 70 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:
- Το άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι η υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, βάσει νομοθεσίας κράτους μέλους όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν παρέχει τα «ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα με αυτά που παρέχει το καθεστώς του πρόσφυγα δυνάμει του ενωσιακού και εθνικού δικαίου», κατά τη διάταξη αυτή, με συνέπεια δικαστήριο του κράτους μέλους αυτού να μη δύναται να απορρίψει ως απαράδεκτη προσφυγή ασκηθείσα κατά αποφάσεως κρίνουσας αίτηση αβάσιμη ως προς την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, αλλά υπάγουσας τον αιτούντα στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, λόγω του ανεπαρκούς συμφέροντος του αιτούντος για τη συνέχιση της διαδικασίας, εφόσον διακρίβνεται ότι, κατά την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία, τα δύο αυτά καθεστώτα διεθνούς προστασίας δεν παρέχουν πράγματι τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα.
 - Η προσφυγή αυτή δεν μπορεί να απορριφθεί ως απαράδεκτη, μολονότι διαπιστώνεται, λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης καταστάσεως του αιτούντος, ότι η αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα δεν δύναται να του παράσχει περισσότερα δικαιώματα και ευεργετήματα από ό,τι η υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, δεδομένου ότι ο αιτών δεν επικαλείται

ή δεν επικαλείται ακόμη δικαιώματα που παρέχονται βάσει της ιδιότητας του πρόσφυγα, πλην όμως δεν παρέχονται ή παρέχονται σε μικρότερο βαθμό βάσει του καθεστώτος επικουρικής προστασίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ⁷¹ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 46, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, έχει την έννοια ότι η υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, βάσει νομοθεσίας κράτους μέλους όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν παρέχει τα «ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα με αυτά που παρέχει το καθεστώς του πρόσφυγα δυνάμει του ενωσιακού και εθνικού δικαίου», κατά τη διάταξη αυτή, με συνέπεια δικαστήριο του κράτους μέλους αυτού να μη δύναται να απορρίψει ως απαράδεκτη προσφυγή ασκηθείσα κατά αποφάσεως κρίνουσας αίτηση αβάσιμη ως προς την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, αλλά υπάγουσας τον αιτούντα στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, λόγω του ανεπαρκούς συμφέροντος του αιτούντος για τη συνέχιση της διαδικασίας, εφόσον διακρίβώνεται ότι, κατά την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία, τα δύο αυτά καθεστώτα διεθνούς προστασίας δεν παρέχουν πράγματι τα ίδια δικαιώματα και ευεργετήματα.

Η προσφυγή αυτή δεν μπορεί να απορριφθεί ως απαράδεκτη, μολονότι διαπιστώνεται, λαμβανομένης υπόψη της συγκεκριμένης καταστάσεως του αιτούντος, ότι η αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα δεν δύναται να του παράσχει περισσότερα δικαιώματα και ευεργετήματα από ό,τι η υπαγωγή στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, δεδομένου ότι ο αιτών δεν επικαλείται ή δεν επικαλείται ακόμη δικαιώματα που παρέχονται βάσει της ιδιότητας του πρόσφυγα, πλην όμως δεν παρέχονται ή παρέχονται σε μικρότερο βαθμό βάσει του καθεστώτος επικουρικής προστασίας.

(υπογραφές)